

Flora en fauna quickscan

Rietmade te Hoeven

Rapportnr.
Auteur
Opdrachtgever
Contactpersoon
Datum uitgave

2015-N19
Sander D. Elzerman
Wissing B.V.
Mevr. E. Stuijts
7 mei 2015

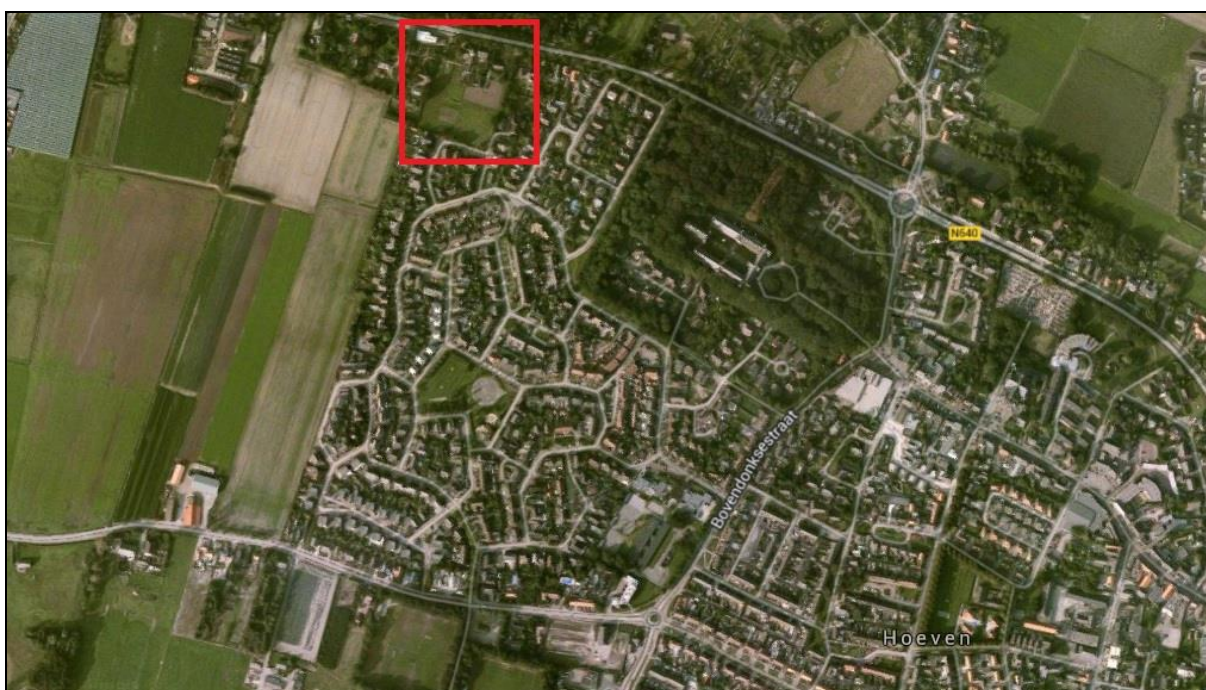

Flora en fauna quickscan Rietmade te Hoeven

Aanleiding

Op een open terrein in het noordwesten van Hoeven wordt het bestemmingsplan gewijzigd om het geschikt te maken voor bebouwing. Ter voorbereiding op een toekomstige invulling van het perceel is de aanwezigheid van beschermde flora en fauna in kaart gebracht. Hiertoe is een verkennend onderzoek ('quickscan') uitgevoerd. De uitkomsten van de flora en fauna quickscan kunnen aanleiding geven tot vervolgonderzoek en/of de aanvraag van een ontheffing op de Flora- en faunawet.

De ontwikkellocatie ligt in Hoeven, gemeente Halderberge, in de provincie Noord-Brabant (Figuur 1). Het betreft een grasland aan de rand van de Rietmade. Er is binnen het projectgebied geen bebouwing aanwezig. De geplande ontwikkeling bestaat uit de realisatie van een aantal woningen (Figuur 9). Hiertoe wordt een ontsluitingsweg aangelegd.

Figuur 1. De ligging van het projectgebied in Hoeven is aangegeven met een rood kader.

Methodiek

De flora en fauna quickscan bestaat uit een combinatie van een bureauonderzoek en veldbezoek. Verspreidingsgegevens kunnen wijzen op het voorkomen van een bepaalde beschermde plant of dier. De lokale omstandigheden moeten echter wel geschikt zijn wil de soort binnen het projectgebied aangetroffen kunnen worden. Daarom is het projectgebied bezocht door een deskundig ecoloog. Op 29 april 2015 is het terrein bezocht om een beeld te vormen van de lokale omstandigheden.

De inventarisatie richtte zich op de aanwezigheid of potentie van het gebied voor beschermde flora en fauna. De nadruk lag op de soorten waarvoor op basis van art. 75 van de Flora- en faunawet een ontheffing nodig is en soorten waarvan de vaste rust- of verblijfplaats jaarrond beschermd is (Ministerie van LNV, 2009). Het betreffen zgn. Tabel 2 en 3-soorten die vallen onder de zwaarste beschermingsregimes (Ministerie van LNV, 2005). Wanneer werkzaamheden deze soorten (mogelijk) treffen dan is een ontheffing verplicht. Voor soorten opgenomen in Tabel 1 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling wanneer men de Zorgplicht in acht neemt. De Zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) is een algemeen geldende fatsoenseis ten aanzien van de omgang met flora en fauna.

De weersomstandigheden waren voldoende gunstig om een gedegen indruk te krijgen van het gebied (bewolkingsgraad 8/8, temp. 15°C graden, 2-3Bft westenwind). De (potentiële) functionaliteit van het onderzoeksgebied is voor alle beschermde soortgroepen tijdens het veldbezoek beoordeeld.

Wet- en regelgeving

Dit onderzoek richt zich op de beschermde soorten uit de Flora- en faunawet. In beginsel zijn alle in Nederland in het wild levende dieren en planten beschermd. De bescherming wordt vormgegeven door verbodsbepalingen en een Algemene Zorgplicht.

Voor bepaalde soorten geldt een vrijstellingsregeling. Uitgangspunt hierbij is dat de werkzaamheden geen afbreuk mogen doen aan de duurzame instandhouding van planten- of dierenpopulaties. Voor soorten die in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn (Tabel 3) worden genoemd en voor de per Algemene Maatregel van Bestuur (Vrijstellingenbesluit) aangewezen zeldzame en bedreigde soorten (Tabel 3) gelden daarnaast verzwaarde eisen.

De aanvragen voor een ontheffing op de Flora- en faunawet worden ingediend en beoordeeld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het Ministerie van Economische Zaken (Ministerie van EZ). Wanneer de wetgeving van de Flora- en faunawet overtreden wordt dan kan een handhaver het werk stilleggen, de activiteiten verbieden, beëindigen en/of een proces-verbaal opmaken. Een overtreding op de Flora- en faunawet wordt gezien als een economisch delict. Het Openbaar Ministerie zal in het geval van een overtreding uiteindelijk het vonnis uitspreken.

Algemene Zorgplicht (Art. 2)

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en niet van individuele dieren. Echter, de intrinsieke waarde van elk individueel dier en plant wordt wel erkend. Mensen mogen hier dus niet onzorgvuldig mee omgaan. Vanuit deze gedachte is de Zorgplicht opgesteld:

- *Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;*
- *De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten, nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.*

De Zorgplicht is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Ontheffing, Soortenstandaard en Ecologisch Werkprotocol

Wanneer een beschermde plant of dier getroffen dreigt te worden door de werkzaamheden dan moeten maatregelen genomen worden om dit te voorkomen. Mitigerende maatregelen worden getroffen voordat de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Op deze manier biedt het de mogelijkheid aan beschermde soorten om uit te wijken wanneer de werkzaamheden van start gaan. Compensatie gebeurt daarentegen achteraf. Als het project op zijn einde loopt of afgerond is worden nieuwe mogelijkheden geboden aan de beschermde soort om zich opnieuw te kunnen vestigen. Gedacht kan worden aan het inmetelen van Gierzwaluw dakpannen bij een nieuwbouwproject. Voor een aantal soorten worden vaak ontheffingen aangevraagd. Het ministerie heeft voor deze soorten 'Soortenstandaarden' ontwikkeld. In deze Soortenstandaarden staan de ecologische aspecten van de betreffende soort en richtlijnen voor degelijk onderzoek. Daarbij wordt een set van standaard mitigerende en compenserende maatregelen beschreven. Een deskundig ecooloog kan beoordelen op welke wijze de maatregelen toegepast kunnen worden bij de specifieke situatie. Welke maatregelen getroffen moeten worden bij het project worden vastgelegd in een Ecologisch Werkprotocol. Dit werkprotocol geeft praktische richtlijnen voor de uitvoering van de maatregelen. Het ecologisch werkprotocol is aanwezig op de plaats van uitvoering en bekend bij alle betrokken partijen.

Verbodsbepalingen

De bescherming van planten en dieren is gebaseerd op het 'Nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen, dat in principe werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkelingen geen negatief effect mogen hebben op beschermde flora en fauna, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen reguliere werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen. Wanneer de activiteiten geen negatief effect hebben op de flora en fauna dan is er geen ontheffing nodig. In veel gevallen is dat echter moeilijk vooraf te bepalen. Daarom is het raadzaam om vooraf het voorkomen van beschermde soorten in kaart te laten brengen. Hiermee wordt niet alleen het voorkomen van een soort binnen het projectgebied bepaald, maar ook de mate van aanwezigheid en daarmee het effect van de activiteiten. De volgende verbodsbepalingen zijn in dit kader van belang:

Artikel	Verbodsbepaling
8	het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
9	het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
10	het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
11	het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
12	het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Een aantal soorten flora en fauna kent een zwaarder beschermingsregime (Ministerie van LNV, 2005). Deze soorten zijn opgenomen in drie tabellen. Het is mogelijk om voor deze soorten een ontheffing aan te vragen. Of een ontheffing aangevraagd moet worden hangt af van de zeldzaamheid van de soort en impact van de werkzaamheden.

In **Tabel 1** staan de soorten met het lichtste beschermingsregime. Voor soorten die opgenomen zijn in deze tabel geldt een algemene vrijstelling of ontheffing met lichte toetsing. De vrijstelling geldt voor de volgende werkzaamheden:

- Bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw);
- Bestendig gebruik;
- Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Vallen de activiteiten onder één van deze noemers dan is de vrijstellingsregeling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet van toepassing. Als geen sprake is van dit type werkzaamheden dan is toch een ontheffingsaanvraag nodig. De Algemene Zorgplicht blijft in alle gevallen wel van kracht.

Bij **Tabel 2** is sprake van een zwaarder beschermingsregime. Hier dient voor de werkzaamheden, zoals die genoemd zijn bij Tabel 1, te worden gewerkt volgens een Gedragscode. De door het ministerie goedgekeurde gedragscodes hebben een landelijke dekking, maar zijn alleen van toepassing binnen een bepaalde sector, zoals de Waterschappen, gemeentewerken of Bouwsector. Op de website van het ministerie staat een overzicht van de goedgekeurde gedragscodes. De maatregelen uit een gedragscode worden op de specifieke situatie aangepast in de vorm van een Ecologisch Werkprotocol. Alleen indien volgens de gedragscode of een ecologisch werkprotocol gewerkt wordt is een ontheffing niet nodig. Bij alle overige activiteiten moet een ontheffing worden aangevraagd die bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland een lichte toets krijgt.

Het zwaarste beschermingsregime kent **Tabel 3**. In deze tabel staan soorten die op Europees niveau onder druk staan. Het zijn soorten, die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in Bijlage 1 van de Algemene Maatregel van Bestuur. Voor alle ruimtelijke ontwikkelingen en werkzaamheden is het verplicht een ontheffing aan te vragen. Een gedragscode volstaat hier in de meeste gevallen niet.

Vogels

In de bovengenoemde tabellen zijn vogels niet opgenomen. Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten worden in beginsel gelijkwaardig beschermd. Het is in het algemeen verboden om vogels te doden, te verontrusten, hun nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen te verstoren. Indien de werkzaamheden vallen onder in Tabel 1 genoemde activiteiten dan kan worden volstaan met een goedgekeurde gedragscode. Voor alle overige activiteiten dient een ontheffing aangevraagd te worden. In de praktijk gaat het met name om werkzaamheden gedurende het broedseizoen. Buiten het broedseizoen zullen de meeste activiteiten minder problemen geven. Uitzondering hierop vormt een selectie aan vogelsoorten die jaarronde bescherming genieten (Ministerie van LNV, 2009). De nesten van deze soorten mogen ook buiten het broedseizoen niet verstoord worden. De jaarrond beschermde vogelsoorten zijn ingedeeld in vijf categorieën. Voor de soorten uit de vijfde categorie geldt alleen onder specifieke omstandigheden een ontheffingsplicht.

Voortplantings-, vaste rust- en verblijfplaatsen

Naast de dieren zelf worden ook hun voortplantings-, vaste rust- en verblijfplaatsen beschermd. Onder een voortplantingsplaats wordt niet alleen een nest van een vogel of kolonieverblijf voor vleermuizen verstaan, maar ook de directe omgeving. Sommige faunasoorten zijn zeer kritisch wat betreft hun foerageerplek of slaapplek. Zij stellen specifieke eisen aan het leefmilieu en kunnen ook moeilijk overschakelen op een veranderde situatie. Indien werkzaamheden invloed hebben op vaste rust- en verblijfplaatsen dient een ontheffing te worden aangevraagd.

Natura 2000 en Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Om de achteruitgang van de biodiversiteit in Europa te stoppen worden belangrijke natuurgebieden met elkaar verbonden. Dit netwerk van Europese natuurgebieden is Natura 2000. De wettelijke bescherming van Natura 2000-gebieden in Nederland is verankerd in de Natuurbeschermingswet 1998. De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten, terwijl de Natuurbeschermingswet zich richt op de bescherming van habitats met bijbehorende kenmerkende flora en fauna. Natura 2000-gebieden worden beschermd op basis van het voorkomen van bepaalde soorten flora en fauna en/of waardevolle habitats. Projecten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling mogen geen negatieve invloed hebben op de doelsoorten waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen (Nb-wet, art. 19). Hierbij dient ook de 'externe werking' van een buiten het Natura 2000-gebied gelegen project op het beschermde natuurgebied getoetst te worden.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS), vormt een uitbreiding op het Natura 2000-netwerk binnen Nederland. Binnen het NNN liggen niet alleen beschermde natuurgebieden, maar ook landbouwgebieden die beheerd worden volgens agrarisch natuurbeheer en grote wateren, zoals de kustzone van de Noordzee en Waddenzee. Door deze gebieden met verbindingzones aan elkaar te koppelen ontstaat een netwerk waar uitwisseling kan plaatsvinden tussen flora en fauna. Op deze manier kan de Nederlandse biodiversiteit worden ondersteund. Het NNN is niet in zijn geheel door een wettelijke kader beschermd, maar door een beleidskader (Ministerie VROM, 2006). Onder bepaalde voorwaarden is ruimtelijke ontwikkeling binnen het NNN mogelijk.

Resultaten

Het projectgebied is beschreven aan de hand van de landschappelijke en ecologische kenmerken. Vervolgens zijn de aangetroffen en, indien van toepassing, de te verwachten soorten beschreven.

Beschrijving projectgebied

Het projectgebied ligt in het noordelijke deel van de bebouwde kom van Hoeven. Het perceel grenst aan een woonwijk met vrijstaande woningen. Ten noorden van het projectgebied loopt de provinciale weg N640/Sint Bernardusstraat. Het terrein bestaat uit grasland dat ten tijde van het veldbezoek deels begraasd werd door een koe met kalf (Figuur 2 en 7). De percelen zijn afgescheiden door houten paaltjes en grofmazig hekwerk. De noordgrens wordt gevormd door een volkstuin en afgesloten privé terrein (Figuur 3). Langs de zuid- en oostrand van het gebied vormt een groenstrook de afscheiding tussen de woonwijk en het grasland. In het gebied is geen open water aanwezig.

Figuur 2. Overzicht vanuit de zuidkant van het projectgebied.

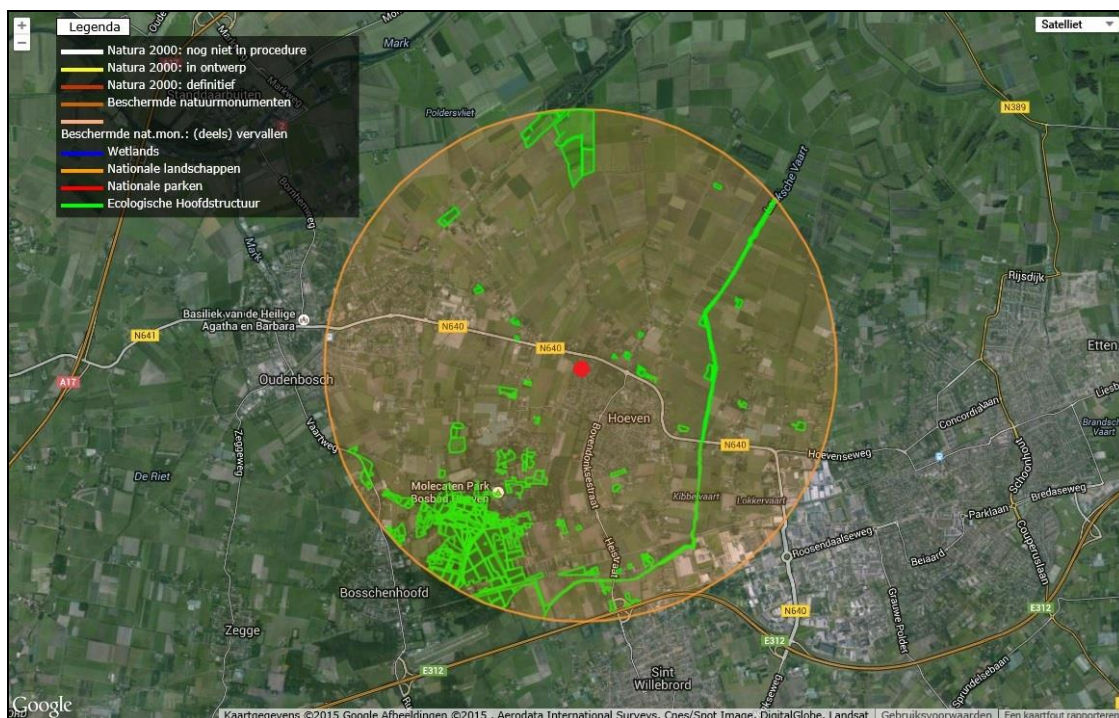
Figuur 3. Het gehele projectgebied bestaat uit grasland.

Ligging ten opzichte van beschermde natuurgebieden

Het projectgebied ligt binnen de bebouwde kom van Hoeven. Binnen een straal van drie kilometer rondom het perceel zijn geen beschermde natuurgebieden te vinden (Figuur 4). Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden bevinden zich op meer dan 12 kilometer (Hollands Diep, Ulvenhoutsebos en Nationaal Park Biesbosch). Een directe invloed van de ruimtelijke ontwikkeling op de natuurwaarden binnen de Natura 2000-gebieden valt niet te verwachten. Een beoordeling van het nieuwbouwproject in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) valt buiten de reikwijdte van deze flora en fauna quickscan.

Delen van het NatuurNetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur, bevinden zich in het buitengebied rondom Hoeven. Langs de N640, die ten noorden van het projectgebied loopt, liggen de dichtstbijzijnde kleine onderdelen van de NNN. De belangrijkste aaneengesloten gebieden vormen het Molencatenpark en de bossen bij Bosschenhoofd ten zuidwesten van Hoeven. Ten oosten van de ontwikkellocatie loopt de Leeksche Vaart die ook onderdeel vormt van het NNN.

Het projectgebied ligt binnen de bebouwde kom. De toekomstige inrichting zal aansluiten bij de directe omgeving. Gezien de ligging, de huidige en toekomstige inrichting van het perceel valt geen directe invloed te verwachten op de natuurwaarden in het NNN.

Figuur 4. Overzicht van de ligging van beschermde natuurgebieden. De oranje cirkel geeft het gebied aan dat binnen een straal van drie kilometer ligt ten opzichte van het projectgebied (rode stip).

Aangetroffen (beschermde) soorten

Vogels

Op het grasland waren enkele Kauwen *Corvus monedula* en een paartje Merels *Turdus merula* aan het foerageren tijdens het veldbezoek. Beide soorten broeden waarschijnlijk in de woonwijk naast het projectgebied. Het lange gras is een geschikte plek voor voedsel in de vorm van (regen)wormen, emelten en andere insecten. In de bomen langs het grasperceel zat een Ekster *Pica pica*. Hoewel deze kraaiachtige in de bomen tot broeden kan komen is geen nest aangetroffen. Voor zover mogelijk zijn alle bomen gecontroleerd, maar in geen van de bomen bevond zich een nest(holte). Wegens de begrazing zijn op het grasland geen broedvogels te verwachten. Bovendien is het hoge gras en de besloten ligging in de woonwijk voor de meeste broedvogels niet aantrekkelijk. Weidevogels broeden vaak op graslanden, maar deze soorten hebben een meer open landschap nodig.

Jaarrond beschermde vogels zijn hier niet verwachten. Van deze soorten kunnen Buizerd *Buteo buteo*, Boomvalk *Falco subbuteo* en Roek *Corvus frugilegus* in bomenrijen broeden. De bomen langs het projectgebied zijn echter te klein. Bovendien staan de bomen in dichtbevolkt gebied, wat voor te veel verstoring zorgt.

Zoogdieren

Er zijn tijdens het veldbezoek geen zoogdieren aangetroffen. Van enkele algemene soorten kan worden aangenomen dat deze voorkomen in het projectgebied. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld Mol *Talpa europea* en Haas *Lepus europeus*. De weide is bij uitstek geschikt voor deze soorten. De genoemde soorten zijn allebei vermeld in Tabel 1 uit de bijlage van de Flora—en faunawet. Deze soorten zijn vrijgesteld van een ontheffing.

De soorten uit tabellen 2 en 3 van de Flora- en faunawet zijn strikter beschermd. De belangrijkste groep zoogdieren uit de lijsten vormen vleermuizen. Niet alleen de individuen, maar ook de verblijfplaatsen, vaste vliegroutes en essentiële foerageergebieden van alle vleermuizen in Nederland zijn beschermd. Gedurende het jaar maken vleermuizen gebruik van verschillende verblijfplaatsen. Een boom of gebouw kan deze functie vervullen (Limpens *et al.*, 1997).

In het projectgebied zijn geen gebouwen aanwezig die kunnen dienen als verblijfplaats. De bomen langs de Rietmade zijn niet erg geschikt als verblijfplaats. Er zijn geen holtes of nissen gevonden waar vleermuizen in kunnen verblijven. Het is ook niet waarschijnlijk dat de bomenrij een vaste vliegroute vormt. Bomenrijen kunnen in een open landschap een belangrijk landschappelijk element zijn waaraan vleermuizen zich kunnen oriënteren (Limpens *et al.*, 1997). Dat is hier niet het geval. De bomen staan binnen bebouwd gebied met veel groen tussen de woningen. Het vormt bijvoorbeeld geen bomenrij die vanuit de woonwijk naar het buitengebied leidt. Wellicht zullen enkele vleermuizen de luwte van de bomen gebruiken om te foerageren. Het is echter niet waarschijnlijk dat het een vaste vliegroute vormt.

Planten

Het terrein bestaat geheel uit grasland met voornamelijk Engels Raaigras *Lolium perenne*. Verspreid over het gebied groeit Paardenbloem *Taraxacum officinale*, Madeliefje *Bellis perennis* en Veldzuring *Rumex acetosa*. Op de open plekken en langs de randen het perceel werden soorten als Paarse Dovenetel *Lamium purpureum* (Figuur 5), Hondsdraf *Glechoma hederacea* (Figuur 6), Kleine Veldkers *Cardamine hirsuta*, Vogelmuur *Stellaria media* en Duizendblad *Achillea millefolium* aangetroffen. Deze algemeen voorkomende soorten wijzen op een voedselrijke bodem. Bovendien wordt het perceel begraasd. Onder dergelijke omstandigheden is het niet waarschijnlijk dat beschermde planten in het grasland voorkomen.

De bomenrij langs het perceel bestaat Ruwe Berk *Betula pendula* en Zwarte Els *Alnus glutinosa* (Figuur 8). Onder de bomen zijn gecultiveerde struiken aangeplant.

Figuur 5. Langs het hek groeide Paarse Dovenetel.

Figuur 6. Hondsdraf is een bodembedekker die vooral in het voorjaar bloeit.

Overige soortgroepen

Voor de andere soortgroepen wordt het onderzoeksgebied op basis van het biotoop, het veldbezoek en de literatuurgegevens niet geschikt geacht voor beschermde soorten.

Figuur 7. Koe met kalf grazen op een deel van het perceel.

Figuur 8. Enkele berken en elzen flankeren de zuid- en oostzijde van het grasland.

Conclusie en aanbevelingen

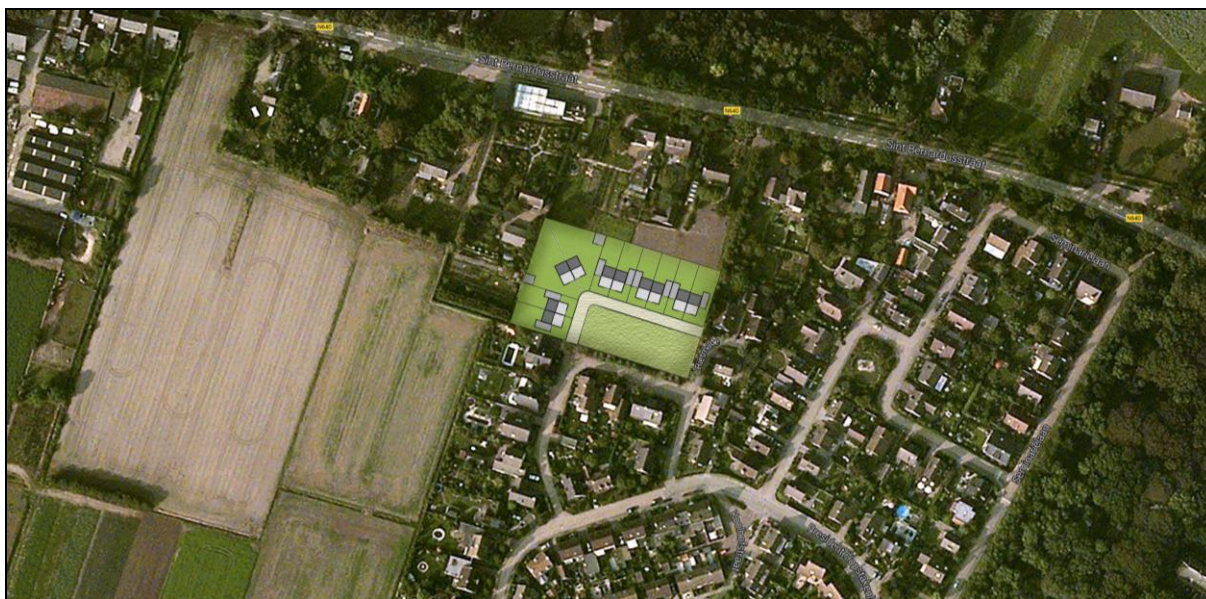
Voor een ontwikkellocatie in Hoeven, gemeente Halderberge, is een flora en fauna quickscan uitgevoerd. Op het terrein zijn een aantal woningen gepland. Hiertoe wordt ook een toegangsweg vanaf de Rietmade aangelegd (Figuur 9). Het verkennende onderzoek is gericht op het in kaart brengen van de geschiktheid voor beschermde soorten. Het gaat hierbij met name om soorten uit Tabel 2 en 3 uit de bijlage van de Flora- en faunawet.

Het terrein bestaat uit een graslandperceel dat ingeklemd ligt door bebouwing. Langs de oost- en zuidrand is een bomenrij van berken en elzen aanwezig. De bomenrij langs de zuid- en oostrand scheiden het perceel af van de woonwijk aan de Rietmade. Het graslandperceel wordt niet geschikt geacht voor beschermde flora en fauna. Het wordt begraasd en heeft een voedselrijke bodem. Bij de bomen zijn geen holen of nesten ontdekt die het geschikt maken voor jaar rond beschermde vogels en vleermuizen. Voor de uitvoering van de geplande ruimtelijke ontwikkeling is derhalve geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient men te allen tijde rekening te houden met de in de Flora- en faunawet opgenomen Algemene Zorgplicht (Art. 2). De Zorgplicht houdt in dat schadelijke effecten aan planten en dieren door menselijk handelen tot een minimum beperkt worden. Deze wettelijke verplichting geldt voor alle flora en fauna in Nederland ongeacht de beschermde status. Alle broedende vogels en hun nesten zijn beschermd ex. art. 10 en 11 van de Flora- en faunawet. In de bomen langs het terrein zijn geen nesten aangetroffen, maar het wordt niet uitgesloten dat een vogel hier een nest bouwt. Een soort als de Houtduif *Columba palumbus* kan tot in de zomer nog starten met nestbouw. Wanneer werkzaamheden deze bomen mogelijk treffen dan dienen dit gecontroleerd te worden op aanwezige broedvogels om verstoring te voorkomen.

Mogelijk is voor het kappen van de bomen langs het terrein een vergunning nodig. Indien het kappen van één of meerdere bomen gepland staat informeer dan bij de gemeente Halderberge naar de voorwaarden.

De nieuwbouw biedt mogelijkheden om de woningen in de toekomst aantrekkelijk te maken voor de beschermde soorten. Door in een vroeg stadium bij de wijkontwikkeling rekening te houden met flora en fauna kunnen niet alleen de beschermde soorten, maar ook andere planten en dieren profiteren. Een integrale benadering van het groen en bebouwing in de ontwerpfase zorgt voor een prettige leefomgeving voor mens en dier (Kooijmans, 2009).

Figuur 9. Impressie van de geplande woningbouw op de ontwikkellocatie.

Literatuur

Kooijmans, J.L. 2009. *Stadsvogels. Bouwen, beleven, beschermen*. Tirion, Baarn.

Limpens, H., Mostert, K. & W. Bongers (red). 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2005. *Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet*. Staatscourant 2 februari 2005, nr. 23, p. 16.

Ministerie van Landbouw, Natuurbehoud en Visserij. 2009. *Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen*. 26 augustus 2009. Brief Dienst Regelingen, Den Haag.

Ministerie van LNV en VROM en de provincies. 2006. *Spelregels EHS*. Ministerie van LNV, Den Haag.

SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 – Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Flora en fauna quickscan Rietmade te Hoeven

Status uitgave	Definitief
Rapport nr.	2015-N19
Auteur	Sander D. Elzerman
Datum uitgave	7 mei 2015

Foto's	S. D. Elzerman
Kaartmateriaal	GoogleEarth

Projectnr.	2015027
Opdrachtgever	Wissing B.V.
Contactpersoon	Mevr. E. Stuijts

© Elzerman Ecologisch Advies
Leeuwerik 20
3299 BZ Maasdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende. Elzerman Ecologisch Advies kan door de opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.